

DÜNYA KOMŞULAR GÜNÜ

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ - بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
وَاعْبُدُوا اللَّهَ وَلَا تَشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا وَبِالْوَالِدِينَ إِحْسَانًا وَبِذِي الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسَاكِينِ
وَالْجَارِ ذِي الْقُرْبَىٰ وَالْجَارِ الْجُنُبِ وَالصَّاحِبِ بِالْجَنبِ وَابْنِ السَّبِيلِ وَمَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ إِنَّ
اللَّهَ لَا يُحِبُّ مَنْ كَانَ مَخْتَالًا فَخُورًا

Muhterem Müslümanlar! 31 Mayıs Cuma gününün, **Dünya Komşular Günü** olması münasebetiyle, hutbemiz **Komşuluk** hakkındadır.

Komşu; din, dil, mezhep, ırk, cinsiyet ve soy ayırımı yapmaksızın birbirine yakın evlerde oturan, yüz yüze görüşmeleri olan ve birbirini az-çok koruyup gözeten insanların birbirlerine verdikleri isimdir.

Hutbemizin başında okuduğumuz ayette mealen; “Allah’a kulluk edin, O’na hiçbir şeyi ortak koşmayın. Ana-babaya, akrabalara, yetimlere, düşkünlere, **yakın ve uzak komşuya**, yanınızdaki arkadaş’a, yolcuya ve elinizin altında bulunup size hizmet eden kimselere ihsanla muamele edin. Allah, kendini beğenip övünenleri elbette sevmez.” (Nisâ sûresi, 4/36.) buyrulmaktadır.

Efendimiz (s.a.s) ise mübarek bir beyanında şöyle buyurmaktadır:

«مَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَلْيُحْسِنِ إِلَى جَارِهِ، وَمَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَلْيُكْرِمْ ضَيْفَهُ، وَمَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَلْيُحْسِنِ إِلَى جَارِهِ، وَمَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَلْيُكْرِمْ ضَيْفَهُ، وَمَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَلْيُحْسِنِ إِلَى جَارِهِ، وَمَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَلْيُكْرِمْ ضَيْفَهُ»

Allah Resûlü (s.a.s) “Her kim Allah’a ve ahiret gününe iman ediyorsa komşusuna ihsanda bulunsun.

Kim Allah’a ve ahiret gününe iman ediyorsa misafirine ikramda bulunsun. Kim Allah’a ve ahiret gününe iman ediyorsa ya hayır söylesin ya da sükût etsin.” (*Buhârî, edeb 31, 85, rikak 23; Müslim, îmân 74, edâhî 19.*)

Görüldüğü üzere âyet ve hadislerde **akrabadan olan veya olmayan, yakın ya da uzak olan** komşulara, iyilikte bulunma emredilmiştir.

Kur’ân, komşulukta ırk ve din farkı gözetmez. Bunun içindir ki yakın ve uzak komşulara dikkat edilmesini belirten ayette lafız mutlak, **herhangi bir sınırlama getirilmeden komşu denilerek genel bir ifade zikredilmiştir.** Bu genel ifade, **inançlı-inançsız, hürköle, dindar veya olmayan, yerli-yabancı, zengin yada fakir, ev itibariyle yakın-uzak** herkesi içine alır, bütün komşulara iyilik yapmayı ve ihsanda bulunmayı emreder.

Kur’an’ın komşuya karşı ihsanı/iyiliği emretmesi, sadece “onun hakkını gözetmek ve hakkını yerine getirmekle” sınırlı değildir. Bununla birlikte “yerine göre komşuyla birlikte dostça yaşamak, onun mutluluğunu ve üzüntüsünü paylaşmak, ona eziyet ve sıkıntı vermekten uzak durmak ve gerektiğinde onu korumak da” ihsan kapsamına dahildir.

Merhum Hamdi Yazır, tefsirinde bu ayetle alakalı olarak hadis-i şerifi hatırlatarak “**Komşu üç kısma ayrılır der.**

Birincisinin bizde **üç hakkı** vardır; **komşuluk** hakkı, **akrabalık** hakkı ve **İslâmiyet** hakkı.

İkincisinin bizde **iki hakkı** vardır; **komşuluk** hakkı ve **İslâmiyet** hakkı.

Üçüncüsünün de bizim üzerimizde **bir hakkı** vardır; **komşuluk** hakkı ki, bu Hristiyan, Yahudi ve müşrik komşudur.” Demek ki, komşu Hristiyan ya da Yahudi de olsa, ona da iyilik yapmak bir komşuluk hakkıdır.

Efendimiz (s.a.s) **ilgi ve alâka dairesini gayr-i müslimleri de içine alacak kadar geniş tutmuştur.** Bir gün bir Yahudi komşusu, oğlunun vefat etmek üzere olduğunu söyleyip hüznünü ifade edince Allah Rasûlü hemen kalkıp ölüm döşeğindeki genci ziyarete gitmiştir.

Yine bir gün Allah Resûlü (sallallahu aleyhi ve sellem) Mescid-i Nebevî'nin bahçesinde birisiyle ayaküstü uzun uzadıya sohbet etmeye başlar. Onları uzaktan görüp de yanlarına yaklaşmak isteyen Câbir İbn-i Abdullah ise, son anda, “belki de özel bir mesele görüşüyorlardır” diye yanlarına yaklaşımdan çekinir ve uzakta beklemeye koyulur. Derken o şahıs da biraz sonra Efendimizle yaptığı sohbeti tamamlar ve ayrılır.

Bunun üzerine Hz. Câbir de Peygamberimizin yanına gelir ve: “Ya Resûlallah! Sizi o kadar ayakta tutan kimdi?” diye sorar. Peygamberimiz şöyle cevap verir: “**O gördüğün kimse Cebrail (aleyhisselam) idi. Bana komşu hakkında öylesine ısrarlı tavsiyelerde bulundu ki neredeyse komşuyu komşuya mirasçı kılacak zannettim.**” (*Buhârî, edeb 28; Müslim, birr 141.*)

Bir insanın mirasçısı; annesi, babası, çocukları, eşi gibi yakınları olduğuna göre Efendimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem) bu sözüyle, **komşu hakkının ne denli büyük olduğuna, Allah katındaki kadrine** ve ona verilmesi gerekli değere dikkat çekmiştir.

Hasılı; hicret edilen diyarlarda, göçün beraberinde getireceği problemleri aşma, yeni hicret yurdunda toplumla entegre olabilme ve daha hızlı kaynaşmak adına komşuluk ilişkileri en önemli dinamiklerden birisidir.

Komşuluk dinamiği; içinde yaşanılan toplumun fertleriyle tanışma ve kendini tanıtmaya adına önemli bir fırsat sunduğu kadar, muhacir hakkında duyulacak endişe ve düşmanlıkların giderilmesi için de büyük bir imkândır. Dolayısıyla komşuluk ilişkileri muhacirin gönlünde sevgiye ve dostluğa dönüştüğü ölçüde meyvesini de vermeye başlayacak, bununla her muhacirin yeni vatanında kendini “**yabancı**”, çevresindekileri ise “**öteki**” olarak görmekten kurtulup herkesi, **yakın ve uzak**

komşuları olarak kucaklayabilmesi temin edilmiş olacaktır.

Hicret yurdunda sevgiyi ve saygıyı büyütmenin yolu komşularımızla tanışmaktan ve komşuluğa terettüp eden hakları yerine getirmekten geçer. Bunun için bazen bir selam ve tebessümle, bazen ihtiyacı olana yardımla, bazen bir hasta ziyaretiyle, bazen bir ikramla komşuluk bağları mutlaka korunmalı ve geliştirilmelidir. Bu mevzuda vesileler aranmalı, milli günler ve bayramlar değerlendirilmeli, bazı özel günleri fırsat bilerek hediyelerle komşularımızı sevindirmeye çalışmalıyız. Zira, Allah Resûlü'nün ifadesiyle Hak katında da halk yanında da en faydalı insan olmanın bir yolu da komşuluktur: **“Her kim Allah’a ve ahiret gününe iman ediyorsa komşusuna ihsanda bulunsun. Allah katında komşuların en hayırlısı, komşularına en çok iyilik edendir.”**

Rabbimizden niyazımız; nefsimize, neslimize, komşularımıza ve insanlığa faydalı işler yapabilme imkân ve fırsatını bizlere lütfeyesin.